

İSTANBUL DEPREME HAZIR MI?

DEPREM GELİYOR

17 Ağustos'u izleyen birkaç ay boyunca ulusça ağızımızdan düşürmediğimiz sözler, "Bir daha asla böyle hazırlıksız yakalanmayacağız, artık akıllandık" olmuştu. Ama, aradan geçen zaman, acıları olduğu gibi, alınması gereken dersleri de unutturdu; yine "Bize bir şey olmaz" hayalciliğini yerleştirdi kafalarımıza. Oysa, bilimadamlarının dillerinden düşürmedikleri bir söz var: deprem geliyor!

Neslihan Özmert 26 yaşında, iki yıldır İstanbul'da yaşıyor. Geceleri uyu-
mak için beşinci kattaki komşularının
evine gidiyor; çünkü depremde oturu-
duğu bodrum katının yıkıntılarla örtü-
leceğinden korkuyor. 17 Ağustos
1999'da İzmit'teki evlerinde tek başı-

na olan Neslihan Hanım, evleri ağır
hasar gördüğü için depremden sonra-
ki bir yıl boyunca da ailesiyle birlikte
Ankara'da yaşamış. O bir yıl boyunca,
tüm aile aynı odada uyumuş, daha
doğrusu uyumaya çalışmış. Şimdi
oturduğu, Kadıköy'deki apartmanın

depreme dayanacağından da kuşkulu.
Ne var ki, maddi olanakları daha gü-
venli bir evde oturmak için yeterli de-
ğil. Bu nedenle de, Marmara Bölge-
si'nde yaşayan milyonlarca insan gibi
o da bu korkuyla yaşamaya devam edi-
yor.

Hazırlayanlar
Elif Yılmaz
Aslı Zülâl
Alp Akoğlu
Banu Binbaşaran
Özge Balkız

İstanbul'da kime sorsanız depremden korkuyor. Ancak, bu korkuyu yenmek için bir şeyler yapmaya çalışan pek kimse de yok gibi. Aslında, insanların evlerini, işyerlerini güçlendirmek ya da başka önlemler almak için ne yeterli teknik bilgileri ne de maddi olanakları var. Belki de bu nedenle, yapabilecekleri pek fazla bir şeyleri olmadığı için, deprem olasılığını akıllarına bile getirmek istemiyorlar; böyle bir risk yokmuş gibi davranıyorlar. Herkes bir başkasından bir şeyler bekliyor; vatandaş devletten, devlet üniversitelerden, üniversiteler yerel yönetimlerden, yerel yönetimler gönüllü kuruluşlardan, gönüllü kuruluşlar vatandaşlardan.

Her ne kadar kimi bilimadamları fayın kaç parçalı kırılacağı, ne büyüklükte bir deprem oluşturacağı gibi konularda hâlâ tartışsalar da herkes Marmara'yı bir depremin beklediği konusunda hemfikir. Kimi, yeni araştırma verilerine dayanarak söylüyor bunu, kimi de önceki deneyimlere dayanarak. Aslında, 17 Ağustos'un belki de bizlere öğrettiği tek iyi şey vardı, o da bilimadamlarına güvenmek, bilima-

damlarının sözlerine kulak vermek. Ne var ki, bu da alışkanlık haline getirmeden yitirdiğimiz doğru davranış biçimlerinden bir oldu. Tehlike bu kadar yakıнымızda kol gezerken, herkes birilerinin çıkıp "Aslında deprem olmayacak, bu bir şakaydı" demesini bekliyor.

Peki ama, gerçekten bu kadar vurdumduymaz mıyız? Gerçekten hiçbir hazırlık, hiçbir çalışma yapılmıyor mu? Bütün bu soruların muhatabı tek bir kişi ya da kurum değil elbette. Üniversitelerin, araştırma merkezlerinin, enstitülerin, mülki idarelerin, belediyelerin, sorumlu kamu kurumlarının, derneklerin, gönüllü örgütlerin ve elbette bireysel olarak hepimizin, bu sorunu çözmek için birlikte hareket etmek zorunda olduğumuz çok açık.

Bu çok bileşenli yapıda, bilimadamları üstlerine düşeni en iyi biçimde yerine getiren kesim. Hem karada, hem de denizde birtakım jeolojik araştırmalar yapılarak Marmara'nın depremselliği hakkında herşey öğrenilmeye çalışılıyor. Hangi fayın nasıl kırılacağı, hangi büyüklükte bir deprem oluşturacağı ve bunun hangi zaman aralığında gerçekleşebileceği, bu çalışmalar sayesinde biliniyor artık. Ayrıca, depremi ön-

ceden tahmin etmek, böylece deprem zararlarını en aza indirmek için de birtakım çalışmalar yapılıyor. Yapılan deprem güvenliğini saptamak, bunları güçlendirmek ve öncelikli olanları belirlemek için de bilimadamları çeşitli projeler yürütüyorlar, senaryolar hazırlıyorlar. Bilimadamlarınca elde edilen bu veriler, elbette işi etkinliğe dökülecek olan kurum ve kuruluşlarla paylaşılıyor. Belediyeler, mikro bölgelendirme projeleriyle zeminin ve üzerindeki binaların bir deprem anında nasıl davranacaklarını ve geçen depremden çıkan binaların kaderini belirlemeye çalıştıklarını söylüyorlar. Gerçekte tüm kurum ve kuruluşlar bir şeyler yaptıkları görüşünde. Mülki idareler ve diğer kamu kurumları hem bu çalışmalara katılıyorlar, hem de olası bir deprem sonrası için müdahale planları yapma çabasındalar. Buna göre, çadırkentlerin, alternatif yolların, iş makinelerinin yerleri, arama-kurtarma ekiplerinin gidecekleri bölgeler, ne kadar erzağa, ne kadar çadıra gereksinim duyulacağı şimdiden hesaplanmaya çalışılıyor. Kızılay ve Sivil Savunma geçen seferki gibi hazırlıksız yakalanmamak için üstlerine düşeni yapma çabasındalar. Çadırlar sipariş ediliyor, halkı bilgilendirme çalışmaları yapılıyor, arama-kurtarma ekipleri kuruluyor, halka arama-kurtarma eğitimleri veriliyor. Gönüllü örgütlerse, var güçleriyle kendilerini yenilemeye, geliştirmeye çalışıyorlar. Ancak, elbette en büyük sorumluluk yine kişinin kendisine düşüyor. Biz, "Deprem hakkında ne biliyoruz, kendimizi depremden korumak için neler yapabiliriz?" gibi soruların yanıtlarını almak için uzmanların söylediklerine kulak veriyor muyuz? Kimimiz evlerimizi güçlendirmek için birtakımlar adımlar atıyoruz, kimimiz de evimizin içini, hatta mobilyalarımızı depreme hazırlıyoruz; evde hayali deprem tatbikatları düzenliyoruz, çeşitli kurumlarca verilen eğitimlere katılıyoruz. Ne var ki yapıldığı söylenen tüm bu çalışmalar pek yeterli görünmüyor; çünkü ortada elle tutulur, somut bir çalışma pek yok.

Elbette merkezi ve yerel yönetimlerin de depreme hazırlık konusunda tamamlanmamış ev ödevleri var. Ancak bizler de geçen sefer aldığımız dersleri unutmuyarak, kendi yaşamlarımıza, geleceğimize sahip çıkmayı başarmalıyız.

